

1. feladat (5+9=14 pont)

a) Adja meg $x_0 \in \mathbb{R}$ esetén $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = A$ definícióját! (x_0 az f értelmezési tartományának torlódási pontja.)

b) A definíció alapján lássa be, hogy $\lim_{x \rightarrow 1} \sqrt{4x+5} = 3$.

Mo. a) $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = A$, ha minden $\varepsilon > 0$ számhoz létezik olyan $\delta(\varepsilon) > 0$, hogy $0 < |x - x_0| < \delta(\varepsilon)$ esetén $|f(x) - A| < \varepsilon$. **(5p)**

b) Legyen $\varepsilon > 0$.

$$|\sqrt{4x+5} - 3| \stackrel{(3p)}{=} \left| \frac{4x+5-9}{\sqrt{4x+5}+3} \right| \stackrel{(2p)}{<} \frac{4|x-1|}{3} < \varepsilon \stackrel{(2p)}{\iff} |x-1| < \frac{3\varepsilon}{4}$$

vagyis $\delta(\varepsilon) \stackrel{(2p)}{=} \frac{3\varepsilon}{4}$.

2. feladat (16 pont)

Adja meg az $z^4 - (1-2i)z^2 - i - 1 = 0$ egyenlet összes megoldását exponenciális alakban!

Mo. $\frac{1-2i + \sqrt{(1-2i)^2 + 4i + 4}}{2} = \frac{1-2i + \sqrt{1}}{2}$ **(5p)**, vagyis $z^2 \stackrel{(1p)}{=} -i \stackrel{(2p)}{=} e^{-i\frac{\pi}{2}}$ vagy $z^2 \stackrel{(2p)}{=} 1-i \stackrel{(2p)}{=} \sqrt{2}e^{-i\frac{\pi}{4}}$, vagyis $z_1 \stackrel{(1p)}{=} e^{-i\frac{\pi}{4}}$, $z_2 \stackrel{(1p)}{=} e^{i\frac{3\pi}{4}}$, $z_3 \stackrel{(1p)}{=} \sqrt[4]{2}e^{-i\frac{\pi}{8}}$, $z_4 \stackrel{(1p)}{=} \sqrt[4]{2}e^{i\frac{7\pi}{8}}$.

3. feladat (10+10+10=30 pont)

Számolja ki az alábbi sorozatok határértékét:

$$a_n = \sqrt[n]{\frac{n^3 + 3n}{3n^2 + 5}}, \quad b_n = \sqrt{4n^2 + 3n - 4} - 2n, \quad c_n = \left(\frac{3n-1}{3n+2}\right)^{2n}.$$

Mo.

$$\frac{n}{8} = \frac{n^3}{3n^2 + 5n^2} \leq \frac{n^3 + 3n}{3n^2 + 5} \leq \frac{n^3 + 3n^3}{3n^2} = \frac{4n}{3} \quad \mathbf{(6p)}$$

$$1 \leftarrow \sqrt[n]{n} \sqrt[n]{\frac{1}{8}} \leq a_n \leq \sqrt[n]{n} \sqrt[n]{\frac{4}{3}} \rightarrow 1. \quad \mathbf{(3p)}$$

Így a rendőrelv miatt $a_n \rightarrow 1$. (1p)

$$b_n \stackrel{(4p)}{=} \frac{4n^2 + 3n - 4 - 4n^2}{\sqrt{4n^2 + 3n - 4 + 2n}} \stackrel{(4p)}{=} \frac{3 - \frac{4}{n}}{\sqrt{4 + \frac{3}{n} - \frac{4}{n^2} + 2}} \stackrel{(1p)}{\rightarrow} \frac{3}{2 + 2} \stackrel{(1p)}{=} \frac{3}{4}.$$

$$c_n \stackrel{(6p)}{=} \left(\frac{\left(1 - \frac{1}{3n}\right)^{3n}}{\left(1 + \frac{2}{3n}\right)^{3n}} \right)^{\frac{2}{3}} \stackrel{(2p)}{\rightarrow} \left(\frac{e^{-1}}{e^2} \right)^{\frac{2}{3}} \stackrel{(2p)}{=} e^{-2}$$

4. feladat (20 pont)

Adja meg az alábbi sorozatok torlódási pontjainak halmazát, limesz superiorját, illetve limesz inferiorját. Létezik-e határérték?

$$a_n = \frac{n! + n^9}{9^n + (-n)^n}, \quad b_n = \frac{9^n + (-n)^n}{n! + n^9}$$

Mo.

$$a_n = \begin{cases} \frac{n!}{n^n} \cdot \frac{1 + \frac{n^9}{n!}}{\left(\frac{9}{n}\right)^n + 1} \rightarrow 0, & \text{ha } n \text{ páros} \\ \frac{n!}{n^n} \cdot \frac{1 + \frac{n^9}{n!}}{\left(\frac{9}{n}\right)^n - 1} \rightarrow 0, & \text{ha } n \text{ páratlan} \end{cases} \quad (6p)$$

A sorozat egyetlen torlódási pontja a 0 (1p), vagyis $\limsup a_n = \liminf a_n = 0 = \lim a_n$ (3p).

$$b_n = \begin{cases} \frac{n^n}{n!} \cdot \frac{\left(\frac{9}{n}\right)^n + 1}{1 + \frac{n^9}{n!}} \rightarrow \infty, & \text{ha } n \text{ páros} \\ \frac{n^n}{n!} \cdot \frac{\left(\frac{9}{n}\right)^n - 1}{1 + \frac{n^9}{n!}} \rightarrow -\infty, & \text{ha } n \text{ páratlan} \end{cases} \quad (6p)$$

A sorozat torlódási pontjainak halmaza $\{-\infty, \infty\}$ (1p), vagyis $\limsup b_n = \infty$, (1p) $\liminf b_n = -\infty$ (1p), így a sorozat nem konvergens (1p).

5. feladat (20 pont)

Hol folytonos, hol és milyen típusú szakadása van a következő függvénynek?

$$f(x) = \frac{\sin(x+2)}{|x^2 - x - 6|}$$

A szakadási helyeken határozza meg a függvény bal és jobb oldali határértékét!

Mo. $x^2 - x - 6 = (x - 3)(x + 2)$ (2p), tehát $D_f = \mathbb{R} \setminus \{-2, 3\}$ (1p). A függvény folytonos az értelmezési tartományának minden pontjában (2p), mert folytonos függvények hányadosa, és a nevező nem nulla.

$$\lim_{x \rightarrow -2 \pm 0} f(x) = \lim_{x \rightarrow -2 \pm 0} \frac{\sin(x+2)}{|x+2|} \cdot \frac{1}{|x-3|} \text{ (2p)} = \lim_{x \rightarrow -2 \pm 0} \underbrace{\frac{\sin(x+2)}{\pm(x+2)}}_{\rightarrow \pm 1} \cdot \underbrace{\frac{1}{|x-3|}}_{\rightarrow \frac{1}{5}} \text{ (3p)} = \pm \frac{1}{5} \text{ (1p)},$$

tehát a függvénynek a -2 pontban véges ugrás típusú szakadása van (2p).

$$\lim_{x \rightarrow 3} f(x) = \lim_{x \rightarrow 3} \underbrace{\frac{\sin(x+2)}{|x+2|}}_{\rightarrow \frac{\sin(5)}{5} < 0} \cdot \underbrace{\frac{1}{|x-3|}}_{\rightarrow +\infty} = -\infty \text{ (5p)},$$

azaz a 3 pontban a bal és a jobb oldali határérték is $-\infty$, így itt függvénynek másodfajú szakadása van (2p).

6. feladat (10 pont, IMSC-seknek javasolt.)

Legyen N pozitív természetes szám! Adja meg az $a_n = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \cos \frac{k\pi}{N}$ sorozat torlódási pontjait! (Segítség: Határozza meg a_{2N} értékét!)

Mo. $a_{2N} = 0$ (2p). Indoklás: Az origó középpontú egységkörbe írt szabályos $2N$ szög csúcaiba mutató vektorok összege az elrendezés szimmetriája miatt a nullvektor, és $2N \cdot a_{2N}$ éppen ezen vektorok vízszintes koordinátáinak összege. (3p)

Hasonlóan igazolható, hogy ha n a $2N$ többszöröse, akkor $a_n = 0$. (2p)

Így ha $n = \alpha 2N + \beta$ ($\alpha, \beta \in \mathbb{N}$, $\beta < 2N$), akkor

$$a_n = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^n \cos \left(\frac{k\pi}{N} \right) = \frac{1}{n} \sum_{k=1}^{\beta} \cos \left(\frac{k\pi}{N} \right) \quad \text{ezért} \quad |a_n| \leq \frac{2N}{n} \rightarrow 0.$$

Tehát az (a_n) sorozat konvergens, határértéke 0 (2p), így egyetlen torlódási pontja a 0 (1p).

Az a_n képletében szereplő összegzés el is végezhető, ha észrevesszük, hogy $\cos \frac{k\pi}{N} = \operatorname{Re}(q^k)$, $q = e^{i\frac{\pi}{N}}$ mellett, tehát na_n egy q hányadosú, n tagú mértani sor összegének valós része, így $a_n = \frac{1}{n} \operatorname{Re} \left(q \frac{1-q^n}{1-q} \right)$. Innen is megkapható, hogy $|a_n| \leq \frac{1}{n} \left| q \frac{1-q^n}{1-q} \right| \leq \frac{2}{n|1-q|} \rightarrow 0$.